NN 99/2019 (18.10.2019.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIBi-863/2019 od 9. srpnja 2019.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2002

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Robert Dragić iz Repušnice, kojeg zastupaju Jovan Doneski, Perica Medaković, Nera Panjkret, Bojan Doneski i Antonio Mihoci, odvjetnici u Zajedničkom odvjetničkom uredu u Garešnici, na sjednici održanoj 9. srpnja 2019. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnio je Robert Dragić iz Repušnice (u daljnjem tekstu: podnositelj), kojeg zastupaju Jovan Doneski, Perica Medaković, Nera Panjkret, Bojan Doneski i Antonio Mihoci, odvjetnici u Zajedničkom odvjetničkom uredu u Garešnici.

Ustavna tužba podnesena je u povodu rješenja Županijskog suda u Sisku broj: Kv II-15/2019, Kir-117/2018 od 18. siječnja 2019. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje), kojim je prihvaćena žalba 1. osumnjičenice Petrokemije d.d. Tvornice gnojiva Kutina i preinačeno rješenje sutkinje istrage Županijskog suda u Sisku broj: Kir-117/2018 od 30. listopada 2018. (u daljnjem tekstu: rješenje sutkinje istrage), na način da je odbijen podnositeljev zahtjev za provođenje dokaznih radnji pobliže opisanih u izreci drugostupanjskog rješenja.

Rješenjem sutkinje istrage:

– točkom 1) izreke na temelju članka 225. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – odluka USRH broj: U-I-448/2009, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.; u daljnjem tekstu: ZKP:152/08-70/17) određeno je provođenje istražne radnje ispitivanja: 1. osumnjičenice Petrokemije d.d. Tvornice gnojiva Kutina, po njezinom predstavniku, koji će biti naknadno utvrđen, 2. osumnjičenog I. B., 3. osumnjičenog B. M. i podnositelja (oštećenika kao tužitelja i svjedoka),

– točkom 2) izreke odbijen je podnositeljev prijedlog za izvođenje dokaza sudsko medicinskim vještačenjem na okolnost kvalifikacije i težine ozljeda koje je zadobio 12. veljače 2006. u nesreći na radu kod 1. osumnjičenice i izvođenje strojarsko tehničkog vještačenja,

– točkom 3) izreke, na temelju članka 3. stavka 1. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (»Narodne novine« broj 151/03., 110/07. i 45/11.), naloženo je 1. osumnjičenici da imenuje svog predstavnika u roku od 8 dana i o tome obavijesti Županijski sud u Sisku i nadležnog policijskog istražitelja, jer će joj u protivnom predstavnik biti imenovan po službenoj dužnosti,

– točkom 4) izreke povjereno je policijskom istražitelju, pobliže navedenom u toj točki izreke, provođenje točkom 1) izreke određenih istražnih radnji,

– točkom 5) izreke određeno je da je policijski istražitelj dužan osumnjičenicima uz poziv dostaviti i pisanu pouku u smislu članka 239. ZKP-a:152/08-70/17, te je

– točkom 6) izreke određeno da je policijski istražitelj o terminu ispitivanja osumnjičenika dužan obavijestiti podnositelja i njegove punomoćnike.

2. U ustavnoj tužbi podnositelj navodi da mu je osporenim drugostupanjskim rješenjem povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

Također, ističe da su osporenim drugostupanjskim rješenjem povrijeđeni članak 2. i članak 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija).

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka, Ustavni sud pribavio je od Županijskog suda u Sisku rješenje sutkinje istrage.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

4. Iz ustavne tužbe i obrazloženja rješenja sutkinje istrage razvidno je da je 12. veljače 2006. oko 10.30 sati došlo do tehnološke eksplozije na postrojenju u sklopu 1. osumnjičenice u kojoj je podnositelj zadobio ozljede koje su od strane Opće bolnice »Dr. Ivo Pedišić« Sisak kvalificirane kao teške tjelesne ozljede s mogućim smrtnim ishodom.

U povodu navedene nesreće nadležna Policijska postaja Kutina sastavila je posebno izvješće o nesreći na radu broj: 511-10-10-02/01-V-6/06 od 14. ožujka 2006. Nadležna državna tijela kaznenog progona nisu na temelju tog izvješća pokrenula kazneni postupak.

Dana 18. veljače 2016., tj. deset godina nakon što je u opisanoj eksploziji pretrpio teške tjelesne ozljede, podnositelj je protiv 1. osumnjičenice i odgovornih osoba kod nje podnio kaznene prijave zbog postojanja osnovane sumnje da je na njegovu štetu počinjeno teško kazneno djelo dovođenjem u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom propisano člankom 271. stavkom 3. u vezi s člankom 263. stavcima 1. i 4. Kaznenog zakona (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – odluka USRH broj: U-I-241/2000, 129/00., 84/05. – ispravak, 51/01., 111/03., 190/03. – odluka USRH broj: U-I-2566/2003 i dr., 105/04. i 71/06.; u daljnjem tekstu: KZ:110/97-71/06)

Podnositeljeva kaznena prijava podnesena protiv 1. osumnjičenice odbačena je rješenjem Općinskog državnog odvjetništva u Sisku (u daljnjem tekstu: ODO Sisak) broj: KN-DO-221/17-6 od 16. svibnja 2017., dok je kaznena prijava podnesena protiv odgovornih osoba kod 1. osumnjičenice odbačena rješenjem ODO-a Sisak broj: K-DO-172/18 od 15. ožujka 2018.

Naime, ODO Sisak ocijenio je da je u konkretnom slučaju nastupila zastara kaznenog progona.

Podnositelj je potom 30. svibnja 2017. izjavio da kao oštećenik poduzima kazneni progon protiv 1. osumnjičenice i osumnjičenih nepoznatih odgovornih osoba te je podnio prijedlog za provođenje dokaznih radnji, koji je odbijen rješenjem Županijskog suda u Sisku broj: Kir-184/17 od 26. siječnja 2018., uz uputu da je potrebno imenovati odgovorne osobe kod 1. osumnjičenice. Navedeno rješenje potvrđeno je rješenjem Županijskog suda u Sisku broj: Kv II-10/2018-3 od 9. veljače 2018.

Zatim je podnositelj 5. ožujka 2018. podnio ODO-u Sisak novu kaznenu prijavu sada protiv 1., 2. i 3. osumnjičenika, koja je odbačena rješenjem ODO-a Sisak broj: K-DO-172/2018 od 15. ožujka 2018., jer je navedeno tijelo po drugi put ocijenilo da je u odnosu na osumnjičenike nastupila zastara kaznenog progona.

S obzirom na to da je u rješenju ODO-a Sisak bila navedena uputa o mogućnosti poduzimanja kaznenog progona, podnositelj je Županijskom sudu u Sisku podnio prijedlog za provođenje dokaznih radnji prvog ispitivanja 1., 2. i 3. osumnjičenika, ispitivanja svjedoka Roberta Dragića, medicinskog vještačenja i vještačenja po vještaku zaštite na radu i strojarsko-tehničkom vještaku.

5. Rješenjem sutkinje istrage djelomično je prihvaćen navedeni podnositeljev prijedlog za provođenje dokaznih radnji.

U obrazloženju tog rješenja istaknuto je:

»Za sada se ne može prihvatiti zaključak ODO u Sisku da je nastupila zastara kaznenog progona s obzirom da se 2. i 3. osumnjičenom stavlja na teret propuštanje dužne pažnje od strane osumnjičenih kao odgovornih osoba tj. o nehajnom postupanju osoba jer upravo iz stanja u spisu slijedi da naprave na postrojenju nisu održavane u ispravnom stanju tj. da je postupano mimo tehničkih pravila i propisa što je izazvalo opasnost za život i tijelo ljudi, zbog čega je nastupila teška tjelesna ozljeda oštećenog kao tužitelja zbog čega su zastarni rokovi duži i još nisu nastupili.

(...)

Prije podizanja optužnice, u smislu članka 341. stavka 3. ZKP/08, osumnjičeni moraju biti ispitani, a nakon njihovog ispitivanja oštećeni kao tužitelj će odlučiti da li će podići optužnicu ili ne.«

6. Drugostupanjskim rješenjem prihvaćena je žalba 1. osumnjičenice i preinačeno je prvostupanjsko rješenje na način da je odbijen podnositeljev prijedlog za provođenje dokaznih radnji, jer je nadležno vijeće Županijskog suda u Sisku ocijenilo da je u odnosu na osumnjičenike 12. veljače 2011. (tj. pet godina nakon navodnog počinjenja djela) nastupila zastara kaznenog progona.

U obrazloženju drugostupanjskog rješenja istaknuto je:

»Naime, iz činjeničnog opisa kaznenog djela slijedi da se inkriminirani događaj za koji se okrivljenici terete dogodio 12. veljače 2006. godine, dok iz državno odvjetničkog spisa proizlazi da je oštećeni kao tužitelj kaznenu prijavu podnio 24. veljače 2016.

Za kazneno djelo iz članka 263. stavak 1. i 4. KZ/97 i članka 271. stavak 3. koje se okrivljenicima stavlja na teret u odnosu na datum počinjenja djela, te uzimajući u obzir članak 18. stavak 1. i članak 19. stavak 1. alineja 6. KZ/97 određena je zastara poduzimanja kaznenog progona koja nastupa protekom pet godina (relativna zastara) od počinjenja kaznenog djela. Prema mišljenju ovog vijeća, a s obzirom na stanje spisa iz kojeg je utvrđeno da nisu poduzimane nikakve radnje vezane uz kazneni progon do 24.2.2016., nastupila je zastara kaznenog progona za navedeno kazneno djelo 12. veljače 2011. godine. U pravu je žalitelj i kada navodi da je relativna zastara nastupila prije 1. siječnja 2013., dakle, prije stupanja na snagu novog kaznenog zakona KZ/11, pa da stoga nema mjesta primjeni odredbi članka 86. KZ/11 i računanju zastarnih rokova po novom zakonu.«

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

7. Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi:

»Podnositelj ove ustavne tužbe (dalje u tekstu: podnositelj) je bio u radnom odnosu kod Petrokemija d.d. Kutina, te je dana 12. veljače 2006. godine na radnom mjestu zadobio teške tjelesne ozljede prilikom kemijskog poremećaja u procesu proizvodnje, te eksplozije peći i sferodizera u kojem je došlo do zapaljenja umjetnog gnojiva, kojom prilikom je zadobio opekline i teška oštećenja dišnog sustava.

Istog dana podnositelj je zaprimljen u Općoj bolnici u Sisku gdje je neprekidno boravio od 12.02.2006. godine do 3. 3. 2006. godine, a nakon toga je nastavio ambulantno liječenje koje i danas traje jer su zadobivene posljedice trajne naravi.

(...)

Podnositelj se tijekom vremena nije posebno interesirao o ishodima izvida povodom događaja u kojem je zadobio ozljede jer je bio zaposlen u Petrokemiji d.d. i nije namjeravao sam poduzimati nikakve radnje u pogledu saznanja da li je predmetni događaj posljedica kakvog kaznenog djela.

Protekom vremena, a s obzirom na činjenicu da se od 2006. godine izmijenilo više uprava Petrokemije d.d., obećanja o nekakvom obeštećenju u vidu većih primanja se nisu obistinila, te s obzirom na druge njegove životne okolnosti, podnositelj se odlučio na prekid radnog odnosa kod Petrokemije d.d. i tada se obratio odvjetniku radi poduzimanja radnji kako bi došao do saznanja da li je događaj od 12.02.2006. godine posljedica kakvog propuštanja odgovorne osobe Petrokemije d.d. u održavanju uređaja i strojeva na kojima se dogodila eksplozija. Ovdje podnositelj ističe da zbog starosti postrojenja Petrokemije d.d. (izgrađena 1965. godine), nesreće na radu zbog dotrajalog postrojenja su bile česta i uobičajena pojava.

Slijedom toga, podnositelj je po punomoćniku dana 18. veljače 2016. godine podnio kaznenu prijavu protiv I. osumnjičenika Petrokemija d.d. i II. osumnjičenika odgovorne osobe Petrokemije, u vidu nepoznate osobe, protiv I. osumnjičenika zbog kaznenog djela iz čl. 263. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1. KZ/97, te protiv II. osumnjičenika zbog kaznenog djela iz čl. 263. st. 2. u vezi sa čl. 271. st. 1. KZ/97. Po predmetnoj kaznenoj prijavi, Općinsko državno odvjetništvo u Sisku je dopisom od 23. travnja 2017. godine izvijestilo podnositelja da su pribavili posebno izvješće Policijske postaje Kutina od 28. travnja 2016. godine, u privitku kojeg je dokumentacija koja je dostavljena ODO Kutina u vezi nesreće na radu, u navedenoj dokumentaciji su bolničke prijave na ime oštećenog, Zapisnik o očevidu, Izvješće o utvrđivanju uzroka tehnološke eksplozije, Odluka o formiranju Povjerenstva za analizu uzroka zapaljenja sferodizera RK 16 101 A, izvješće navedenog povjerenstva i službene zabilješke o obavljenim obavijesnim razgovorima. Nadalje navodi ODO Sisak da se u izvješću policije navodi da je na mjesto događaja izašao inspektor zaštite na radu J. B., koji je sačinio izvješće. S obzirom da izvješće inspektora zaštite na radu nisu zaprimili, dopisom su ponovno zatražili od PP Kutina da se to izvješće dostavi. Nakon zaprimanja tog izvješća donijet će odluku o daljnjim radnjama u ovom predmetu.

Nakon toga je podnositelj zaprimio rješenje ODO Sisak od 16. svibnja 2017. godine, broj: KN-DO-221/17, kojim je odbačena njegova kaznena prijava uz obrazloženje da ne proizlazi iz utvrđenih činjenica osnovana sumnja da je u ovom slučaju počinjeno kazneno djelo koje je stavljeno na teret s namjerom, već eventualno iz nehaja, propuštanjem dužne pažnje odgovorne osobe da adekvatno održava uređaj na kojem je došlo do eksplozije, a u vezi kojeg je nastupila zastara kaznenog progona dana 12.02.2011. godine, dakle prije stupanja na snagu novog Kaznenog zakona 01. siječnja 2013. godine.

Podnositelj je istim rješenjem upućen da može preuzeti kazneni progon na način da predloži sucu istrage Županijskog suda u Sisku provođenje dokaznih radnji, što je podnositelj i učinio prijedlogom za provođenjem daljnjih dokaznih radnji od dana 30. svibnja 2017. godine, zbog postojanja osnovane sumnje da su osumnjičenici počinili kazneno djelo iz čl. 263. st. 1. i 4. u vezi čl. 271. st. 3. Kaznenog zakona. Županijski sud u Sisku je rješenjem broj: Kir-184/2017 od 26. siječnja 2018. godine odbio takav prijedlog iz razloga jer je podnositelj propustio naznačiti odgovornu osobu imenom i prezimenom, i to rješenje je potvrđeno rješenjem Županijskog suda u Sisku broj: Kv II-10/2018-3 od 9. veljače 2018. godine.

Nakon toga je podnositelj ponovno podnio kaznenu radi istog kaznenog djela, ovaj put naznačujući kao odgovorne osobe I. B. i B. M.

Rješenjem ODO Sisak broj: K-DO-172/2018 od 15. ožujka 2018. godine odbačena je predmetna kaznena prijava zbog stajališta ODO Sisak da je nastupila zastara kaznenog progona. U obrazloženju tog rješenja navodi se da je u dopuni posebnog izvješća PP Kutina navela da inspektor zaštite na radu J. B. policijskoj postaji nije dostavio izvješće o postupanju. Dana 5. svibnja 2017. godine stupljeno je u kontakt sa voditeljicom Inspektorata rada Sisak K. G., koja je navela da u arhivu Inspektorata rada nije pronašla izvješće o postupanju inspektora zaštite na radu vezano za postupanje navedenog inspektora za događaj od 12.2.2006. godine u poduzeću Petrokemija d.d., kojom prilikom je više zaposlenika, a među njima i podnositelj, zadobili teške tjelesne ozljede.

Sukladno uputi ODO Sisak o načinu preuzimanja kaznenog progona, podnositelj je ponovno podnio prijedlog sucu istrage Županijskog suda u Sisku za provođenjem dokaznih radnji, koji prijedlog je Županijski sud u Sisku prihvatio rješenjem poslovni broj Kir-117/2018 od 30.10.2018. godine, te naložio provođenje ispitivanja osumnjičenika.«